

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Mf.I.30.057/2022/8. szám

A felperes:

felperes1 (cím1)

Az alperes:

alperes1 (cím2)

Az alperes képviselője:

Név jogtanácsos

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

az alperes 44. sorszáma alatt

A per tárgya:

pótszabadság

Az elsőfokú bíróság:

Pécsi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

3.M.70.090/2021/43. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy az alperes a 731.074 (hétszázharmincegyezer-hetvennégy) forint állam által előlegezett költséget a Pécsi Törvényszék előirányzat-felhasználási keretszámlájára a gazdasági hivatal felhívásában megjelölt módon köteles megfizetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes közalkalmazotti jogviszonyban, klinikai főorvos munkakörben dolgozott az alperes Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézetében. A munkavégzés helyeként a Klinikai Központ teljes területe lett kijelölve, így többek között az Urológiai Klinika, ahol 3 műtő állt rendelkezésre. Az úgynevezett perkután műtőben C íves sebészeti képerősítő ionizáló sugárzást kibocsátó berendezést használtak, ennek megfelelően a műtő ellenőrzött területnek minősült. Az intézet azt a munkát minősítette ionizáló sugárzás hatásának kitett munkának, amit a munkavállaló

ellenőrzött területen működő sugárforrás sugárzási terében végzett. Akik a perkután műtőben röntgenkontroll alatt a beteg környezetében tartózkodtak, azok a röntgenkontroll idejére ki voltak téve az ionizáló sugárzás hatásának.

- [2] Az alperes munkáltató 2008 júniusában az Urológiai Klinika 3 műtőjében (I-II., és az úgynevezett perkután III. műtő) elvégeztette a munkahelyi levegőszennyezettség mérését a vizsgálatra akkreditált laboratóriummal. A vizsgálat a műtétek során felhasznált altatógázok légtérkoncentrációjának fix pontos és személyi mintavétellel történő meghatározására irányult. A mérési eredmények alapján a vizsgálatot végző laboratórium a dolgozókat a műtőkben érő vegyi anyag expozíciót határérték alattinak értékelte. A műtő légterét elszennyező vegyi anyag koncentrációjának meghatározására irányuló vizsgálatban a dinitrogén-oxid, az izoflurán, és a szevoflurán vegyi anyagokon kívül egyéb veszélyes vegyi anyagok mérésére nem került sor.
- [3] A munkahelyek kémiai biztonságáról szóló 25/2000. (IX.30.) EüM-SzCsM együttes rendeletben meghatározottak szerint a laboratórium a veszélyes anyagok anyagindexeiből úgynevezett additív értékeket számolt, és ezt vetette össze a rendeletben meghatározott határértékkel. Az értékelési eljárás szakmai alapja az volt, hogy a munkahely levegőjében egyidejűleg több, azonos szervkárosító hatású veszélyes vegyi anyag volt azonosítható, melyek hatása összegződőnek minősült. A három vegyi anyag közül a rendelet 1. számú melléklete határértéket csak a dinitrogén-oxidra állapított meg, emiatt a vizsgáló laboratórium a másik két vegyi anyag esetében az anyagindex meghatározása során a szakirodalomban, illetve a biztonsági adatlapon fellelhető határértékekhez viszonyított. A felperes munkaköri feladatainak ellátásához egyéni védőeszközök tartós használatát vette igénybe, ez szükséges volt a munkavégzéséhez, ezek viselése számára fokozott megterhelést általában nem okozott, nagyobb fizikai igénybevételt az ólombetétes védőkötény használata jelentett a perkután műtéteknél a képerősítő berendezés használatának időtartamában.
- [4] Az alperes 2014. márciusában munkavédelmi kockázatértékelést készített, amely a alperes1 Klinikai Központ Urológiai Klinika ionizáló sugárzás kockázatértékelését tartalmazta. Az ehhez elkészült intézkedési terv rögzítette, hogy a perkután munkahelyen mindössze 1db pajzsmirigy védőeszköz áll rendelkezésre.
- [5] Az alperes 2010. évben az Urológiai Klinikára vonatkozóan munkahelyi kockázatbecslést készített a biológiai kockázatokról a felperes munkakörére vonatkozóan. A felmérés a fekvő/járóbeteg ellátás tevékenységéhez kapcsolódóan Hepatitis vírusok és Staphylococcus aureus baktérium fertőző agensek mint potenciális veszélyforrások jelenlétét tartotta jellemzőnek. A betegellátás területén lehetséges volt az úgynevezett Norwalk, Calici, Influenza vírusok, Humán rotavírus, valamint Mycobacterium gombák, illetve rühesség és fejtetvesség előfordulása is. Az expozíció jellegét a felmérés pontosan nem határozta meg, de a fertőzés lehetséges formájaként biológiai tényezők szándékos és véletlen érintésének lehetőségét, valamint közvetítő közegként lebegő részecskék előfordulását rögzítette. Az expozíciónak kitett személyek számát 76 főben rögzítette, és – a munkakörök különbségtétele nélkül – egyben az expozíció időtartamát a teljes munkaidőben és mindennapos rendszerességgel határozta meg.
- [6] Az alperesi munkáltató ugyancsak 2010. évben az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézetben munkahelyi kockázatbecslést készített a biológiai kockázatokról. Ezen dokumentum a felperes munkakörében az Urológiai Klinika kockázatbecslésével egyező biológiai tényezők munkahelyi jelenlétét nevesítette. Az expozíció jellegét pontosan nem határozta meg, de a fertőzés lehetséges formájaként biológiai tényezők szándékos és véletlen érintésének lehetőségét, valamint elsősorban cseppfertőzéssel történő terjedés lehetőségét azonosította. A biológiai tényezők expozíciójának való kitettséget rögzítette, az expozíció időtartamát pedig mindennapos rendszerességgel a teljes munkaidőben határozta meg.

- [7] A felperes napi munkavégzését a műtői aneszteziológiai, továbbá a preoperatív és posztoperatív ambulanciákon végzett szakorvosi tevékenység jellemezte. Mindhárom műtőben rendszeresen dolgozott, jellemzően a munkanapok legalább felében. A műtési és az osztályos munkavégzés során védőfelszerelés tekintetében orvostechikai eszközök és egyéni védőeszközök kombinált alkalmazásával biztosították az alperesi intézményben a dolgozók eszközös egészségvédelmét, valamint a különböző izolációs szintekre vonatkozó rendszabályok betartását. A felperes műtői aneszteziológiai tevékenységéhez kapcsolódóan intubálással/extubálással, szabad légutak biztosításával/leszívásával, továbbá a gépi lélegeztetéssel és tűszúrással járó munkaműveleteket végzett, illetve mindezek eszközeit használta.
- [8] Az alperes intézmény a Hely Urológiai Klinika vonatkozásában ápolásszakmai és higiénés protokollt készített. A 2009. január 1-től 2013. december 31-ig tartó perbeli időszakban nem volt véleményezhető az érvényessége ezeknek a szakmai protolloknak a felperes munkaköre tekintetében: sem a létrehozási dátumot, sem az érvénybelépés dátumát nem tüntették fel rajta, továbbá a szabályzat, protokoll alkalmazását elrendelő és/vagy jóváhagyó vezető, a dokumentum készítői és felülbíráói nem lettek feltüntetve, az alkalmazásra vonatkozó érvényességi időszak és a felülbíráási rend, határidő szintén nem szerepeltek ezen iratokban. E hiányosságok miatt az alperesi protollok nem voltak teljesnek mondhatóak.
- [9] A felperes részéről betöltött munkakör tekintetében az úgynevezett pszichoszociális kockázat – a különösen nagy felelősség viselése emberekért, döntés szükségessége bonyolult helyzetekben, illetőleg az emberekkel foglalkozás kötelezettsége konfliktusveszélyes helyzetben – fennálló tényező volt a perbeli időszakban.
- [10] A felperes 2009. január 1. és 2013. december 31. között havonta készenléti, illetőleg bent alvós ügyeletet vállalt. Munkanapra esett a készenlétek 73%-a és az úgynevezett bent alvós ügyelet 65%-a. A munkavégzése során hétfői nap, illetve ünnepnap volt a készenlétek 27%-a, a bent alvós ügyelet 35%-a. A felperes munkatevékenységéről, a munkaideje alatt végzett tényleges munka mennyiségéről betegforgalmi adatok, műtési naplók, aneszteziológiai jegyzőkönyvek hiányában nem állt rendelkezésre adat.
- [11] A felperes a perbeli időszakban az alperes munkáltató mellett két helyen – a Hely1 Egészségcentrumban 2009. február és 2011. augusztus között, a Név1 Magánklinikán 2011. július és 2013. november között – látott el aneszteziológusi szakorvosi feladatokat közreműködői, illetőleg megbízási szerződés keretében. Átlagos havi munkavégzése a két intézményben 1-2 napra korlátozódott, ezáltal a perrel érintett időszakban a Hely1 Egészségcentrumnál, illetve a Név1 Magánklinikán műszakban, túlórában és behívásban havonta átlagosan eltöltött időként az alperesnél töltött idő 6,4%-a volt megállapítható. Nem valószínű, hogy a negatív pszichoszociális következmények kialakulásához a felperesnél a Hely1 Egészségcentrumban, illetve a Név1 Magánklinikán ellátott munka hozzájárult volna, és jelentősége lett volna e tekintetben az itt végzett tevékenységnek.
- [12] A felperes esetében megállapítható volt az úgynevezett burnout (kiégés), melynek mértéke közepesnek minősíthető. A két további munkahelyén, az alperesen kívüli intézményekben jellemzően 1 napos sebészeti, illetve 1 napos sebészeti plasztikai műtétek aneszteziáját végezte. Ezen munkavégzési helyeken jó általános állapotú betegeken végzett, rövid, kis terheléssel járó műtétek voltak jellemzők a munkavégzése során.
- [13] A felperes kereseti kérelmében a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt 3.M.290/2014. szám alatt indult perben – munkavégzése során a munkaköréből fakadó kémiai, biológiai és pszichoszociális kockázatok fennálltára, valamint az ionizáló sugárzásra mint kockázati tényezőre tekintettel – kérte pótszabadság kiadását, hivatkozva a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 57. §

(6) bekezdésére, mivel az alperes rendszeresen kettős egészségkárosító kockázatnak kitett munkakörben foglalkoztatta.

- [14] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.
- [15] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján a felperes kereseti kérelmének helyt adott, mivel a munkáját egyrészt ionizáló sugárzás hatása alatt végezte, másrészt a kémiai tényező vonatkozásában is megállapította az egészségkárosító kockázat fennálltát, ezért az úgynevezett kettős kockázat bizonyítottsága alapján 50 nap pótszabadság kiadására kötelezte az alperes munkáltatót.
- [16] A Pécsi Törvényszék mint másodfokú bíróság az 1.Mf.20.459/2017/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által beszerzett szakvélemény nem volt ellentmondásos, összhangban volt a munkavédelmi szabályokkal és a kialakult bírói gyakorlattal.
- [17] Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria Mfv.II.10.017/2018/6. számú végzésével a másodfokú ítéletet a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletére kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Végzésében kifejtette, hogy az eljáró bíróságok az aggálytalan szakértői vélemény alapján, jogszabálysértés nélkül állapították meg, hogy a felperes tekintetében az ionizáló sugárzással összefüggő egészségkárosító kockázat a munkakör jellege miatt fennállt. A kémiai kockázat meglétére vonatkozóan rendelkezésre álló bizonyítékokat azonban elégtelennek találta, és a bizonyítás kiegészítését tartotta szükségesnek.
- [18] A kémiai kockázati tényezők fennállására vonatkozó bizonyítási nehézségekre tekintettel a felperes a megismételt eljárásban a keresetét módosítva a kémiai kockázatra már nem hivatkozott, hanem az ionizáló sugárzás mint egészségkárosító kockázat megléte mellett a biológiai és a pszichoszociális kockázati tényezők fennálltát állította kereseti kérelme megalapozásaként. Az alperes az így módosított kereset elutasítását kérte továbbra is.
- [19] Az elsőfokú bíróság a felperes módosított keresetét teljesítette, és az alperest 15 napon belül 50 nap pótszabadság kiadására kötelezte a felperes javára, mivel a kiegészített bizonyítás eredményeként a szakértői vélemények alapján bizonyítottnak találta, hogy a felperes a perbeli időszakban ionizáló sugárzásnak, valamint biológiai és pszichoszociális kockázati tényezőknek kitetten látta el munkaköri feladatait.
- [20] A bíróság kirendelése szerint a Nemzeti Népegészségügyi Központnak a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 87. § 1/F pontja, a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatásról szóló 27/1995. (VII.25.) NM rendelet 7.§ 4. pontja, a munkavállalók munkahelyen történő egyéni védőeszköz használatának minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeiről szóló 65/1999. (XII.22.) EüM rendelet 2.§ (1) bekezdés b) pontja, a biológiai tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének védelméről szóló 61/1999. (XII.1.) EüM rendelet 2.§ (1) bekezdés e) pontja, a munkaköri szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI.24.) NM rendelet 5. számú melléklete alapján azt kellett vizsgálnia, hogy az alperes részéről rendelkezésre bocsátott okiratok alapján a felperes a munkáját rendszeresen biológiai egészségkárosító kockázatnak, illetőleg pszichoszociális egészségkárosító kockázatnak kitetten végezte-e 2009. január 1. és 2013. december 31. között.
- [21] A szakértői vélemény és annak kiegészítése rögzítette, hogy a biológiai tényezők hatása mint egészségkárosító kockázatnak való kitettség megállapításához három tényező fennállása szükséges: a fertőző forrás jelenléte, a terjedési mód és a közvetítő közeg előfordulása, valamint a fogékony szervezet. Miután a szakvélemény a felperes munkavégzésével összefüggésben megállapította e három szempont meglétét, számításba vette a biológiai egészségkárosító kockázatokat csökkentő és növelő tényezőket is. A szakértő az alperes

kockázatértékelési dokumentációját a felperes munkakörére érvényesnek fogadta el, és akként is értékelte. Az iratok a biológiai tényezők szándékos és véletlen érintésének lehetőségét, valamint a cseppfertőzéssel történő terjedés lehetőségét azonosították, a biológiai tényezők hatásának való kitettséget lényegében minden munkavállalóra rögzítették, és az expozíció időtartamát mindennapos rendszerességgel, teljes munkaidőben határozták meg. A szakértői vélemény kiegészítése összefoglalóan rögzítette azt is, hogy az alperes által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján nem lehetett teljes bizonyossággal megállapítani, hogy milyen intézkedéseket, működési elveket fogantatosított alperes, és azoknak milyen dokumentált eredményessége volt a perrel érintett időszakban az egészségügyi dolgozók biológiai kockázatainak csökkentése érdekében akár intézményi szinten, akár a Hely Urológiai Klinika vonatkozásában. A biológiai tényezők hatásának való kitettség megállapítható volt szúrásos és vágásos munkabalesetek, foglalkozási megbetegedések bekövetkezésének hiányában is, továbbá a biológiai tényezők expozíciójának eseti jellege a felperesnél jellemzően a műtői munkavégzéshez volt köthető, amely tevékenységet rendszeresen végezte, és ennek időtartama a feltételezett expozíciót megalapozta.

[22] A szakértő a kiegészített és a személyes meghallgatása során fenntartott véleményében megállapította, hogy a felperes munkavégzése során a biológiai kockázati tényezők előfordulása a dokumentációk szerint azonosított volt, a műtői munkakörnyezetben a munkavégzéséhez használt eszközök és a kapcsolódó részműveletek jellegéből eredően a biológiai kockázati tényezők fennállásának megállapításához szükséges terjedési módok és közvetítő közegek, valamint munkaszituációk előfordulása igazolt volt. Bár a biológiai tényezők expozíciója a veszélyforrásokból és a felperes munkavégzéséből következően valószínűsíthetően eseti jellegű volt, de az expozíció időtartamának megítélését alapvetően a műtői munkavégzés rendszeressége határozta meg. A szakvélemény kiegészítése rögzítette azt is, hogy a kórokozók jelenlétének teljes kizárása egy műtői környezetből nem lehetséges, a perrel érintett időszakra vonatkozóan egy vagy több kórokozó által okozott egészségkárosodás valószínűségének és súlyosságának együttes hatását az aneszteziológus felperesnél pontosan megítélni visszamenőlegesen nem lehetséges, részben az intézménynél fennálló adat és dokumentációs hiányosságok miatt. Mindezekkel együtt a felperes esetében a biológiai tényezők okozta expozíció időtartamát egészségkárosító kockázatot megalapozó mértékűnek kell megítélni, amely kockázat rendszeresen fennállt, melyből a felperesnek bizonyítható megbetegedése, egészségkárosodása – valószínűleg a munkáltató és a munkavállaló által is alkalmazott és megtett megelőző és védelmi intézkedéseknek köszönhetően – ugyan nem következett be, de ennek lehetősége a perbeli időszakban nem volt kizárható, valószínűsége fennállt, kockázati szintje pedig nem tekinthető jelentéktelennek vagy elhanyagolható mértékűnek: ezért a rendszeres egészségkárosító kockázatnak való kitettség megvalósult.

[23] A szakértői intézet azt hangsúlyozta, hogy a kockázat megléte vonatkozásában a rendszerességen van a hangsúly, nem pedig a mértéken, illetőleg adott esetben a folyamatosságon, mert ezek eltérő fogalmakat takarnak.

[24] A szakértői vélemény a pszichoszociális kockázati tényező fennállásával összefüggésben megállapította, hogy a felperes az alperes munkáltatónál a munkaidején felül nagy gyakorisággal, illetve óraszámban látott el a perbeli időszakban készenlétet, illetve ügyeletet. A munkaideje túlnyomó részét kétféle feladat tette ki: egyrészt a műtét előtti vizsgálat, másrészt a műtői tevékenység, ami feladatainak nagyobb részét jelentette. A felperes munkájával járó pszichoszociális kockázati tényezők közül az alperes kockázatbecslésében az „ügyfelekkel foglalkozás konfliktusveszélyes helyzetben” emelkedett ki, a személyes vizsgálat eredményei alapján a felelősség, illetve a figyelmi koncentráció tűnt hangsúlyosabbnak. A szakértő szerint a felperes munkavégzése során a különböző veszélyek

azonosítása lényegesnek, illetőleg mérsékeltnak volt minősíthető, a munkakörében fennálló pszichoszociális kockázatok nem az ő egészségi állapota alapján határozhatók meg, mivel az azonos munkakörben, hasonló munkakörülmények között dolgozó munkavállalók érzelmi reakciója, pszichés állapota eltérő lehet. Mindezzel együtt a pszichoszociális kockázati tényező meglétét is megállapíthatónak tartotta a keresettel érintett 2009. január 1. és 2013. december 31. közötti időben.

- [25] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban beszerzett, kiegészített és a szakértők személyes meghallgatásán fenntartott szakértői véleményeket aggálytalannak találta, és elfogadta ítélezése alapjául. Álláspontja szerint a 3.M.290/2014. számú ügyben 40. sorszám alatt előterjesztett szakértői vélemény, valamint a megismételt eljárásban adott szakértői vélemények nem állnak ellentmondásban egymással. Az alap szakértői vélemény a kockázat mértéke tekintetében valóban rögzítette a biológiai kóroki tényezők tekintetében azt, hogy azok expozíciója nem folyamatos, és a kockázat mértékét az alperes az egészségkárosodás súlyosságának és a bekövetkezés valószínűségének együttes értékelése alapján minden azonosított veszélytényező esetében alacsonynak állapította meg, azonban a megismételt eljárásban előterjesztett szakértői véleményt azért tartotta aggálytalannak és ellentmondásmentesnek, mert a szakértői intézet korábbi véleményében csak részben érintette a biológiai egészségkárosító kockázatokat, illetőleg a pszichoszociális kockázatok fennállását, ezen eljárás keretében főként a kémiai kockázati tényezők fennállásának bizonyítása zajlott a perben. A törvényszék elfogadta továbbá az igazságügyi szakértői intézetnek azt a megállapítását is, hogy a perben az egészségkárosító kockázat tekintetében a rendszeresség fennállásának volt jelentősége, nem pedig a mértéknek vagy a folyamatosságnak, melyek különböző fogalmakat takarnak. Összességében, a szakértői vélemények a megismételt eljárás során jóval részletesebben vizsgálták a biológiai expozíció, illetőleg a pszichoszociális egészségkárosító kockázat fennállását, és részletesebb adathalmaz is állt rendelkezésre a vizsgálathoz a szakértői intézet részére.
- [26] Ezért az elsőfokú bíróság a szakértői véleményeket alkalmasnak találta arra, hogy ítélete meghozatalánál bizonyítékként figyelembe vegye őket, és a döntését ezekre alapozta. Minderre tekintettel a felperes pótszabadság kiadására irányuló keresetének helyt adva kötelezte az alperest a teljes perbeli időszakra vonatkozóan évenként 10 nap, azaz 5 évre összesen 50 nap pótszabadság kiadására 15 napon belül.
- [27] A pernyertes felperes javára az elsőfokú bíróság perköltséget nem ítélt meg, mivel döntése meghozatalakor nem rendelkezett jogi képviselővel. Megállapította, hogy az alperes személyes illetékmentessége folytán a le nem rótt illeték az állam terhén marad, de a pervesztes felet kötelezte az állam javára az állam által előlegezett költségek megfizetésére.
- [28] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, a megváltoztatását, a felperes keresetének elutasítását és első-, másodfokú perköltségben marasztalását kérte.
- [29] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.
- [30] Az alperes fellebbezése alaptalan.
- [31] Az alperes azt állította, hogy az elsőfokú ítélet megalapozatlan, az elsőfokú bíróság a döntés meghozatala során okszerűtlenül mérlegelte a bizonyítékokat, emiatt a Kjt. 57. § (6) bekezdésébe ütközik az a megállapítása, hogy a felperes biológiai, valamint pszichoszociális egészségkárosító kockázatnak kitett munkakörben volt foglalkoztatva nála. Ezen utóbbi, a perben jelentős tények megállapításához olyan különleges szakértelem volt szükséges, amellyel a bíróság nem rendelkezett, ezért az egészségkárosító kockázatok fennállásának megítéléséhez a megismételt eljárásban a módosított keresetnek megfelelően a törvényszék további szakértői bizonyítást rendelt el a felek jogvitájában irányadó, a polgári

perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 177. § (1) bekezdése alapján.

- [32] Az alperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a 3.M.290/2014. számú ügyben az ÁNTSZ (Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat) Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztályának szakvéleményei és a megismételt eljárás során beszerzett szakvélemények ellentmondásban állnak egymással, melynek okát az elsőfokú bíróság nem tárta fel és nem is orvosolta.
- [33] Kifogásolta, hogy míg a szakértő a megelőző eljárásban, illetőleg a megismételt eljárás kezdetén még úgy nyilatkozott, hogy a felperes a munkavégzés során biológiai kóroki tényezőknek eseti jelleggel, expozícióját tekintve pedig nem folyamatosan van kitéve, addig a későbbiekben ezt az állítást azzal egészítette ki, hogy a biológiai kockázat a felperes esetében rendszeresen fennáll (Nemzeti Népegészségügyi Központ 3.M.70.090/2021/21. számú szakvéleménye és annak 34. sorszám alatti kiegészítése). Állította, hogy mivel a biológiai kóroki tényezőknek való kitettség eseti jellegű, és így az expozíció sem folyamatos, valamint az egészségkárosodás bekövetkezésének valószínűsége alacsony (3.M.290/2014/40. számú szakvélemény), az egészségkárosító kockázat nem lehet rendszeres.
- [34] Arra vonatkozóan, hogy a felperes a munkaköri feladatainak ellátásával összefüggésben milyen biológiai kóroki tényezők hatásának volt kitéve, a foglalkozás-egészségügyi szakvélemények mindegyike változatlan tartalommal, következetesen állította az egész eljárásban, hogy a munkavégzés során biológiai kóroki tényezőként az emberi kórokozót tartalmazó vér, a testváladékkal szennyezett orvosi eszköz, a légúti fertőzések, a bőrfertőzések, a baleseti mechanizmussal keletkező szúrásos-vágásos sérülések kockázatai álltak fenn. Ezt a megelőző eljárás során tett állítást egyetlen később beszerzett szakvélemény sem vitatta vagy változtatta meg.
- [35] A Nemzeti Népegészségügyi Központ szakvéleménye és annak kiegészítése szerint, amely ténytet egyébként az alperes sem vitatott fellebbezésében, az egészségügyi intézményekben, így a felperes munkavégzési helyén és a munkavégzése során is a biológiai eredetű károsodás kockázata fennállt, melynek expozíciója a perbeli időszakban valószínűsíthetően eseti jellegű volt, amely időtartam megítélését alapvetően a műtői munkavégzés rendszeressége határozta meg. Mivel a felperes rendszeresen végzett műtői tevékenységet, illetőleg műtét előtti vizsgálatot, a biológiai tényezők okozta egészségkárosodás bekövetkezése nem volt kizárható, valószínűsége lehetséges volt, az expozíció időtartama egészségkárosító kockázatot megalapozó mértékűként volt megítélhető. Mindezekre tekintettel alaptalan az alperesnek az a hivatkozása, hogy a felperes esetében nem álltak fenn biológiai kockázatok.
- [36] A foglalkozás-egészségügyi szakvélemény szerint tehát a felperes esetében a biológiai tényezők okozta egészségkárosodás bekövetkezése nem volt kizárható, valószínűsége lehetséges volt, kockázati szintje nem volt jelentéktelennek vagy elhanyagolható mértékűnek tekinthető, ezért a felperesnél az azonosított biológiai tényezők okozta egészségkárosító kockázat fennállt, méghozzá rendszeresen.
- [37] A biológiai tényezők expozíciójának eseti jellege jellemzően a műtői munkavégzéshez köthető, amely tevékenységet a felperes rendszeresen végezte, melynek az időtartama alapozta meg a szakértő szerint az expozíciónak a megítélését, és azt állapította meg, hogy a felperes foglalkoztatása során a rendszeres egészségkárosító kockázatnak kitettség megvalósult. A szakértő az alperes állításával szemben indokát adta annak, hogy ez miért nincs ellentmondásban a biológiai kóroki tényezők eseti jellegű, nem folyamatos voltaival. E szerint a felperes munkavégzési helyén a biológiai kóroki tényezők megjelenése jelenti a változó nagyságú kockázatot, amit nem lehet kizárni, így ezt a folyamatában nem mindig fennálló kockázati helyzetet rendszeresnek kell értékelni a kórházhigiénés protokoll és az egyéni védőfelszerelés biztosítása, használata ellenére is. Sem a biológiai tényezők hatásának

kitett munkavállalók egészségének védelméről szóló 61/1999.(XII.1.) EüM rendelet, sem az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések megelőzéséről, e tevékenységek szakmai minimum feltételeiről és felügyeletéről szóló 20/2009.(VI.18.) EüM rendelet nem határoz meg ugyanis olyan feltételrendszert, amely alapján „biztonságosnak” lenne minősíthető egy adott műtőegység, illetőleg annak környezete.

- [38] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság által tévesen értelmezett jogszabályi rendelkezésekre is hivatkozott az Mvt. 87. § 1/H. pontja és a 33/1998.(VI.24.) NM rendelet 5. számú melléklete kapcsán. Azt nem vitatta, hogy a felperes a mellékletben meghatározott pszichés egészségkárosító kockázatok között végezte munkáját, azonban álláspontja szerint az Mvt. 87. § 1/H. pontja alkalmazása során a rendelet 6. számú mellékletében meghatározott munkavállalók azok, akiknél megállapítható a pszichoszociális kockázat fennállta, a felperes munkaköre azonban nem minősíthető ilyennek.
- [39] Ennek kapcsán a másodfokú bíróság rámutat arra, hogy az NM rendelet 1. § h) pontja szerinti értelmező rendelkezés alapján a pszichoszociális kóroki tényezők körébe beletartozik a pszichés megbetegedéshez vezető esemény, külső inger is, amelyeket az 5. számú melléklet tételesen fel is sorol. A Mvt. 87. § 1/H. pontjában meghatározott pszichoszociális kockázat fennállásának vizsgálata során tehát minden, az NM rendelet 1. § h) pontjában összefoglalóan meghatározott tényezőt, így az alperes által is hivatkozott fokozott pszichés terhelést figyelembe kell venni.
- [40] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a kereset módosítására tekintettel nem sértette meg a bizonyítási eljárás szabályait, amikor a továbbra is szakkérdésnek minősülő kockázatok megítéléséhez újabb szakvéleményeket szerzett be, és azokat a bizonyítékok körében az 1952. évi Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően mérlegelve megállapította, hogy a felperes foglalkoztatása során a perbeli időszakban az ionizáló sugárzásnak kitettség mellett biológiai és pszichoszociális kockázati tényezők is fennálltak, mégpedig rendszeresen. A jogszabályi feltételek megvalósulására tekintettel az elsőfokú bíróság megalapozottan döntött: a felperes a Kjt. 57. § (6) bekezdése alapján a pótszabadságra jogosult, amelynek kiadására az 1952. évi Pp. 217. § (1) bekezdése szerinti teljesítési határidőben az alperes köteles.
- [41] Az alperes fellebbezése eredménytelen volt, így a másodfokú bíróság az 1952. évi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [42] A felperes személyesen járt el, és a másodfokú eljárás során nem merült fel költsége, így erről nem kellett rendelkezni. Az alperes teljes személyes illetékmentességére tekintettel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdése alapján a 46. § (1) bekezdésében meghatározott 48.000 forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.
- [43] Az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozó rendelkezés pontosítása a 30/2017. (XII.27.) IM rendelet 3. § (2a) bekezdésén alapul.
- [44] A másodfokú bíróság az ítéletét az 1952. évi Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján, figyelemmel a (3) bekezdésre, tárgyaláson kívül hozta meg.

Pécs, 2023. január 31.

Dr. Tolnai Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Rendeki Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Vogycska Petra s.k. bíró

